

Yttrande över betänkande av Utredningen om bättre skydd mot diskriminering (SOU 2016:87)

Inledning

Lärarnas Riksförbund har beretts tillfälle att yttra sig över Kulturdepartementets förslag till ovan rubricerade betänkande.

I dagens Sverige kan vi alla ta del av rapporter om ökat utanförskap och ett samhälle som innehåller och utvecklar olika former av diskriminering. Lärarnas Riksförbund är i högsta grad involverad i denna samhällsdebatt och vikten av att motverka diskriminering. Det är för förbundet fullständigt oacceptabelt att barn och elever utsätts för diskriminering och andra kränkningar i skolan.

Förbundet har tagit del av uppgifter om att varje dag utsätts mer än 50 000 barn i skolan för mobbning, i genomsnitt två barn i varje klass. Varje år tar 45 unga livet av sig, det motsvarar nästan ett barn i veckan.

Mobbning, som är en form av kränkande behandling, är ett av vår tids största samhällsproblem och det behövs krafttag för att kunna åstadkomma förändring.

Lärarnas Riksförbund välkomnar mot denna bakgrund förslaget till betänkandet men konstaterar att ett antal andra utredningar och förslag måste avslutas och beaktas innan hanteringen av stora delar av den nu aktuella utredningen kan äga rum.

Lärarnas Riksförbund vill framför allt framhålla Skolkommissionens slutbetänkande *Samling för skolan. Nationell strategi för kunskap och likvärdighet* (SOU 2017:35) och utredningen *Organisationsöversyn av de statliga myndigheterna inom skolväsendet* (U 2017:04).

Dessa utredningar ska enligt direktiven göra en bred översyn av ansvarsfördelningen och organiseringen av myndigheterna på skolområdet i syfte att skapa en mer ändamålsenlig myndighetsstruktur som effektivare än i dag kan bidra till en bättre skola. Utredaren ska vidare analysera fördelningen av uppgifter mellan myndigheter och tillhörande organ på skolområdet och de ekonomiska konsekvenserna av en mer ändamålsenlig myndighetsstruktur med tydligare ansvarsfördelning.

Lärarnas Riksförbund vill i detta sammanhang lyfta fram problematiken kring bevisbördereglererna för de lärare som i dag anklagas för kränkande behandling av ett barns eller en elevs värdighet enligt skollagen. Förbundet har tyvärr omfattande praktisk erfarenhet av hur huvudmännen skuldbelägger lärare och därefter agerar i

hastigt mod. Risken för och resultatet av denna ”moralpanik” har i alltför många ärenden lett till såväl varningar enligt kollektivavtal som avstängningar från anställningen. Huvudmännens okunskap om bevisbördereglernas utformning är skrämmande och drabbar således förbundets medlemmar i allt högre grad.

Förbundet avser således att i huvudsak koncentrera sitt yttrande till att omfatta diskrimineringslagens och skollagens bevisbörderegler samt förslaget om att det ska inrättas en diskrimineringsnämnd.

Lärarnas Riksförbund tillstyrker

- Tydliggörandet av att den särskilda bevisregeln i diskrimineringsvister är en presumtionsregel och att bevisbörderegeln i skollagen ändras på motsvarande sätt.
- Att även lagen om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden ska ändras enligt ovan.

Lärarnas Riksförbund ser följande brister i förslaget

- Förbundet ställer sig tveksamt till förslaget om inrättandet av en diskrimineringsnämnd för prövning av diskrimineringsvister. Förslaget bör utredas ytterligare och kräver genomlysning ur olika rättssäkerhetsaspekter.

Övergripande kommentarer

15.4 och 15.5 Skollagens bevisbörderegler samt bevisbörderegeln om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden

I diskrimineringsvister gäller en särskild bevisregel med syftet att ge diskriminerade en bevislättnad.

Lärarnas Riksförbund bejakar förtydliganden av utformningen av regeln så att tidigare tveksamheter om presumtionsregel eller inte upphör och att bevisbörderegeln tillämpas på ett korrekt sätt även i skollagen.

Detsamma gäller förtydliganden och ändring på motsvarande sätt i lagen om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden

Avslutning

Utredningens övergripande syfte uppges vara att hitta lösningar på problematiken runt diskriminering eller vägar för att minska dem samt möjligheter för de diskriminerade att få stöd och hjälp med att ta tillvara sina rättigheter.

Syftet är högst vällovt men Lärarnas Riksförbunds uppfattning är att utredningen tyvärr tidsmässigt går i otakt med ett antal andra utredningar vars betänkanden måste inväntas och därefter hanteras i vederbörlig ordning.

Stockholm 14 augusti 2017

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Åsa Fahlén
Förbundsordförande

Kristina Rollbäck
Chefsjurist